

שאלות הנוגע לג' הימים יום טוב - שיעור 556

I. השתמשות בהפילטער

(א) טוב שלא להשתמש במים שמסננן מהשרצים בשבת וביום טוב לשתייה ולבישול ועיין בשיעור 517 באריכות צדדים לאסור ולהתיר ואבאר

(ב) להסיר ולהחזיר המסננת (filter) המחובר להברז מים בשבת ויום טוב - עיין בשו"ע (ש"ח - ט) דדלת של לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה ולכן בפילטער הוי כמוסיף על הבנין וכ"כ השש"כ (ג - הערה קס"ד) דמותר להחזירה המסננת רק באופן ארעי בלי לכורכה היטב משום חשש איסור בונה דיש לומר שעם חיבורו להברז הו"ל המסננת חלק בלתי נפרד מהברז וכ"כ השו"ע (שי"ג - ו) דמטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה וכלבד שלא יהדק ויש אוסרים גם כוס של פרקים ועיין בחזו"א (ג - י ד"ה והמחבר) דאפילו במקום שאין רגילות לתקוע אפשר להקל כדעת הטור וכן המחבר השמיט תנאי זה שיהא דרכה רפוי ועיין בבה"ל (ד"ה זכ"ה) דדעת הסמ"ג דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור (בשם המג"א) אמנם בנ"ד הוי במחובר להבנין ואפשר חמיר טפי ואיברא עיין בשש"כ (כ"ג - ל"ז) דאסור לפרק ולהחזיר ידית הבית אמנם ידית הדלת שעשויה להכניסה בדלת ולהוציאה לפי הצורך אינו מוקצה ומותר להשתמש בה בשבת ודינו כמפתח (שש"כ כ - מ"ג) וכ"כ החזו"א (מ"ו - ג) דדלת החלון שנועל בה החלון לשמירה ושומטה בבקר שרי לנועל בה אף שאינה קשורה כיון שנועל ופותח בה תדיר ואפילו שומטין רק בימות החמה ולא בימות הגשמים אין בידינו למחות לנוהג היתר בזה ועיין בשדי חמד (מטרכת מ - כלל קט"ו ד"ה אמנם) שכתב דשרי להניח המזוזה בין בשבת ובין ביו"ט וכל שכן אם נפלה שמותר לו להחזירה וליכא למיגזר משום שנראה כמתקן או שקובעים המזוזה במסמרים וכל שכן בנידן דידן אין חוששין לאלו החששות וכ"כ האג"מ (ד - מ - ט) כשנסתם הסיניק בשבת דאם הוא דבר המצוי אין זה ענין קלקול ותיקון ויש להתיר גם בכיפת שאיבה ולכן נראה לי דבפילטער שאינו דרך לפרק רק פעמים בשנה וכדומה יש לאסור אבל בפילטער שנקרא E-Z Filter וכדומה שמפרקן כמה פעמים בשבוע אין לאסור אמנם לכתחלה צריכה לעשותו מערב שבת אמנם בג' ימים יו"ט רצופים אין לאסור אם צריכה

II. שימוש בקוסמטיקה - עיין באג"מ (ה - כ"ז) שרק אלו בלי שמנונית ואינה מתקיימת וגם אין איסור ממרח מותרים

III. להגיע נר אל נר לעשות אבוקה בהבדלה כליל יו"ט שכמוצ"ש מותר דהוי פסיק רישא דלא ניחא ליה כלל על נימס החלב (אג"מ ה - כ - ל)

IV. עדשות מגע רכות (soft contact lenses) להשרותם במים בשבת ויום טוב - עיין בקובץ תשובות (ה - כ"ו) מפסקי רב אלישיב דיש לאסור משום איסור כיבוס אלא היה מקום להתיר אם היו רוחצים העדשים מגע לפנות ערב שבת ואחר כך להשרותם במים בשבת כדי שלא יתקלקלו אמנם בג' ימים יו"ט צריך עצה אחרת ואבאר

V. דוד מים חשמלית שרוצה להוסיף מים קרים בזמן שהאש נפסק אסור אם הוא פסיק רישא שידליק מיד ואם הוא רק גרמא יש מקום להתיר ביום טוב (תק"ז - ג) ובשבת אפילו דרך גרמא אסור וג"כ חייב משום בישול

VI. הוצאת אשפה ופח אשפה נחשב צורך קצת יש ראייה לאסור מהמוצא חמץ בביתו ביו"ט יכפה עליו כלי ולשרפו במקומו אסור מפני שהוא הבערה שלא לצורך כלל (שו"ע חמ"ו - ה מ"ב סק"ו) ועיין בכסף משנה (ח"מ ג - ה) שנתן טעמים למה לא נחשב שריפת חמץ ביו"ט צורך קצת (כ) שדומה לשריפת קדשים דאינו דוחה יו"ט דמצוה שאין זמנה קבוע ויכול לעשותה למחר וכ"ש הוצאת פח אשפה שיכול לעשותו בסוף השבוע ולהניח מכוסה במקום משומר כגון garage וכדומה (דעת עצמי) ודואג על החמץ יותר מהאשפה (ב) ועוד דלא אמרינן מתוך אלא בהנאה השוה לכל נפש דהיינו לכל גוף האדם והכא בהוצאת חמץ או פח אשפה ביו"ט ליכא הנאה לשום גוף האדם וכ"כ המאורי אור (דף ה:) דלבערו מן העולם אינו צורך קצת משא"כ לולב או תינוק לרה"ר ועיין בב"י (תקכ"ו ד"ה וכתב צ"ח) לענין הוצאת המת שרוצה להוציאו מהבית לבית הקברות ביום טוב משום עגמת נפש בלי קבורה או כשביל כהנים אין להתיר וכן משמע מהשו"ע והמ"ב (שס סק"ט) דאין זה צורך קצת ואפילו לצורך קבורה עצמה ביום טוב יש מחלוקת אם מצוה כזו חשוב צורך קצת ובנר של יאר צייט כמה מתירין דהוי כעין נר של מצוה ולא דמי לנר של בטלה דאינו מצוה (ג) ועוד כתב הכסף

משנה דשריפת חמץ אסור משום מוקצה ואסור לטלטלו (רמ"א תמ"ו - ו) ולכן ה"ה אשפה אם הוא בחצר במקום שאין היתר של גרף של רעי אין להתיר

VII. סריקת השערות ופאת נכרית brushing and combing a sheitel

- (א) עיין במנחת שבת (פ - סקקי"ז) שיש חשש התרת קשר של קיימא אמנם הוה פ"ר דלא ניחא ליה במידי דרבנן ומקלקל מ"מ צריך להחמיר ועיין בשש"כ (י"ד - הערה קכ"ג) בשם הגרשז"א דדין זה תלוי בפלוגתת הפוסקים לענין השימוש במכבדות העשויות מקיסמין דלדעת הרמ"א (של"ז) אסר ה"נ בנ"ד אסור ולדעת המקילין בבה"ל (שם ד"ה של"ה) ה"נ כאן דינא להקל בכלי המיוחד לשבת ואם נסתבכו השערות אית ביה משום תיקון מנא ולכן נכון להימנע מסריקת פאה נכרית אבל בעזרת מברשת רכה המיוחד לשבת מותר להחליק את השערות
- (ב) עיין בספר שלמי יהודה (י - הערה ח) שכתב בשם הגרי"ש אלישיב שמותר לסרק פאה נכרית בשבת כי אין איסור גוזז בהפאה ועוד סברא להתיר כי המציאות הוא ששערות סינטטיות קבועות כל כך בחוזק בפאה עד שאינו שכיח לתלוש אותם ולא שייך סתירת כלי

VIII. לקיחת תרופות ביום טוב

- (א) עיין בשו"ת ציץ אליעזר (ח - ט"ו - ט"ז אות ה) שכתב דלמעשה יש מקום להורות להקל לקחת רפואה ביו"ט עבור מיחושים ומכש"כ כשהתחיל לקחתה מלפני יו"ט כי ישנם שסוברים שביו"ט ליכא גזירת רפואה כלל ועיין בספר ילקוט יוסף (שנת כרך ז - דף קמ"ח אות י"ו) שכתב דאף לגבי שבת יש שדנו להקל בזמן הזה שהכל רגילים לקנות תרופות בבתי מרקחת לכן לענין יום טוב חזי לאצטרופי דעות המקילין לכתחלה וכן הסכים לו אביו רב עובדיה יוסף וכן כתב בהגהות מהרי"א הורוויץ (שנת קל"ד) דביום טוב ליכא איסור רפואה כלל דלא גזרו על שכות במקום צער ביום טוב ועיין בשערים המצויינים בהלכה (ס"ה - סק"ח) דממג"א (תרי"ג - סק"ד) משמע דליכא איסור רפואה ביו"ט ואפילו ביה"כ וע"ע במחצית השקל וכן דעת הערוך השלחן (תקל"ז) להתיר
- (ב) למעשה - צריך שאלת חכם המומחה בענינים אלו אם מותר לקחת תרופות ביום טוב ראשון ושמעתי מרב דוד פיינשטיין דאין חילוק בין יום טוב ראשון לשבת

- IX. רחיצת תינוק בחמים שאין מורגל כ"כ בכל יום יש להחמיר (מ"ב תקי"ח - י"ז) ועיין בהגהות מהרש"ם (תק"ח - ז) דכתב דמה שלא גזרו בזמנם אין לנו לגזור בזמנינו אף אם משתנה המציאות ודעת המחמירים (מג"א סק"ה) דגזירה כללית הוא אלא שהוציאו מהגזירה התינוקות שצריכים לרחיצה ולכן בזמנינו נשתנה הטבע דאינם צריכים ולכן אינו גזירה חדשה ובמקום צורך יש להקל

X. הדחת כלים לסידור הבית (שנת קכ"ח: שו"ע שכ"ג - ו תקי"ח - ז)

- (א) הדחת כלים לסידור הבית - עיין בשו"ת מהרש"ג (ח - ס"ח) שהתיר להדיח כלים בשבת בשביל שהבית יהיה נאה יותר וכ"כ הציץ אליעזר (י"ד - ל"ז) דאם כדי שגם באותו יום שהוא שבת יהיו נקיים יש להתיר כמו שמותר להציע המטות אף שא"צ לשבת אם הוא אינו נראה יפה וכ"כ ההלכות המועדים (ז - כ"ה) והעולם נוהגים להחמיר וכ"כ המ"ב (תמ"ד - י"ד)
- (ב) וי"א ביו"ט של פסח מדיח כלים דאולי יש פירושי מצה נשאר בכלי ויש לחוש שיבוא עליהם מים וחוששים למצה שרויה

- XI. הקפאת אוכל מיו"ט א' ליו"ט ב' - עיין בשש"כ (י - י) שאסר מ"מ הביא מהגרשז"א דמותר מפני שהוא רק מונע את ההקפאה וכוונתו רק למנוע הקירור וע"ע במילואים (י - הערה כ"ז) ועיין בשו"ת שבט הקהתי (ח - קנ"ח) שהתיר משום דמה שלוקח מקודם הוא כדי שלא יתבטל מסעודת הלילה שאינו רוצה לעשות סעודתו בשעות מאוחרות וחשיב הפסד מצוה ולא איסור טירחא דהיינו להרויח ממעשה יום טוב

- XII. הסרת שעוה מהפמוט של המנורה ביו"ט יש להתיר לנקות את הפמוט בסכין משעוה כדי להניח נר חדש ביו"ט משום דרובו המתירים עיין בשו"ת באר משה (ח - ק"ל) ושש"כ (י"ג - סעיף מ"ג) ושכן היה בחיי"א (כלל ז"ז - ז) וכן דעת המ"ב והט"ז ופמ"ג וגם יש להצטרף דעת הגרע"א (צהערו"ט לט"ז סק"ז הנדפס בדפי השו"ע - זכוס"י ת"ק) דהדלקת נרות חשיב לצורך אוכל נפש ולצורך אוכל נפש הותר טלטול מוקצה (תק"ע - ז) ועיין בשיעור 154

- XIII. עשיית מלאכה בבין השמשות שבין יו"ט ראשון לשני ושכין יום טוב שני לחול ליהנות ממנה מיד בבין השמשות עיין בשיעור 236 (I)

נפס' אש"י נשאלת אב' אורי ל' אל"עזר א"פא ב"ר ע"קב ארדב' ע"י א"א אורח' האשה רחל ב"ר גרשון חונק העניב הכהן ע"י